

**BEZOEK aan RWANDA 17.07. tot
31.07.2014**

Verslag door Guido Tilley

donderdag 17-07 - vertrek

Lange saaie vlucht, zoals verwacht.

Bij aankomst worden we verwelkomd door enkele bekenden van Ivo (o.a. zijn petekind). Al de valiezen moeten worden gestapeld in een Toyota pick-up waarin zich ook al materiaal voor het ziekenhuis bevindt (o.a. 2 zuurstofflessen). Ik had het niet verwacht, maar toch lukt het om alles op de pick-up te laden.

In het gastenhuis worden we vriendelijk verwelkomd door Chantal. Mia en ik krijgen er een tweepersoonskamer en hier zullen we voor het eerst onder een muskietennet slapen. Er wordt samen gegeten aan een grote tafel. We eten voor het eerst warme bananen.



Als vlug blijkt ook dat ik gedeeltelijk de verkeerde 'garderobe' mee heb. In Rwanda wordt door de mannen vnl. lange broeken en 'als statussymbool' mooie schoenen gedragen... . Daar ben ik niet speciaal op voorzien.

vrijdag 18-07 - Kigali

Vóór het ontbijt ga ik even buiten en stel vast dat hier de eigendommen zijn beveiligd met een muur waarop glasscherven zijn aangebracht!

Kigali is een drukke wereldstad. We gaan er in een wisselkantoor euro's wisselen (1000€ = 942000 RWF). Er zijn enkel briefjes van 5000, 2000, 1000 en 500 RWF waardoor we een ganse papieren zak vol bankbiljetten in handen gestopt krijgen...

Verder gaan we nog naar een warenhuis voor een cadeau en een pot choco en confituur (voor later zal blijken). Bij de ingang was er politiecontrole!

We gaan ook naar Crown (medical equipment) voor de aankoop 16 bevallingstafels. Dit was vooraf voorzien. De in een catalogus gekozen modellen zijn niet (meer) beschikbaar. Er wordt onderhandeld en meer info gevraagd. De knoop wordt doorgehakt. Het zijn misschien niet de geplande items, maar wel degelijk zonder te overdrijven.

's middags buffet.

Na de middag bezoeken we het genocide memorial center. Iedereen is er stil van. Er zijn ook nauwelijks woorden voor. Wat kunnen mensen elkaar toch aandoen...

Het is niet te vatten wat hier 20 jaar geleden is gebeurd. En dan te bedenken dat dit ergens in de wereld nog regelmatig opnieuw plaatsvindt...

zaterdag 19-07 - naar Kibuye

We verlaten de drukke stad met 2 wagens en rijden door een golvend landschap met veel akkers (in plaats van het gerooide bos?). Het land van de 1000 heuvels!

Langs de kant van de weg stappen veel mensen, op weg naar of terug van plaatselijke marktjes. Er zijn er ook enkelen met een zwaarbeladen fiets. De auto is hier wel nog koning van de weg. Waar er concentraties van mensen zijn, wordt er geclaxonneerd. "Iedereen uit de weg!"



Tegenover wat we vroeger al gezien hebben tijdens reizen in het buitenland, is Rwanda wel een proper land zonder zwerfvuil langs de weg.

Iets na de middag komen we aan in Home Saint Jean aan een inham van het grote Kivumeer. **Het is hier prachtig!** Wij opteren, evenals Rita, voor een 2persoonskamer met douche voor 15000 RWF. De anderen slapen in een ander blok en hebben een kamer met gemeenschappelijke douche.

Tegen de avond wandelen we naar Kibuye. We mogen van de bewaking ook even op het terrein van het nieuwe ziekenhuis, dat echter nog niet is uitgerust met medische apparatuur en dus nog niet in gebruik is genomen. Voorlopig geen financiële middelen!

Avondmaal in restaurant: geitenbrochetten, de lokale specialiteit (waar vrouwen een baard van krijgen!!).

Bij terugkeer in Home Saint Jean maken we kennis met Inge en Marleen, twee verpleegsters van Artsen Zonder Vakantie. Zij werken en geven opleiding in het ziekenhuis van Murunda.

zondag 20-07 - eucharistie en rit naar Murunda



Na het ontbijt op het terras aan het meer gaan we naar de eucharistieviering. Van 10.30 tot 12.30! Maar toch zoals RVHG het zingt... "het ging vooruit... en ze hadden vuur...", alhoewel de preek in het Rwandeas toch wel lang duurde... en daarna was er nog een samenvatting ervan in het Frans.

Namiddag: wachten, op vervoer. "We zouden eens kunnen kaarten...". Er wordt van de 'wachttijd' gebruik gemaakt om te vergaderen.

Het vertrek was voorzien kort na de middag, maar uiteindelijk is het bijna avond alvorens de wagens er zijn. Inge en Marleen rijden ook mee.

Johan heeft ons al gewaarschuwd dat het een zeer hobbelige weg is die we zullen nemen. Tegen het advies van Mia in neem ik samen met Ivo en Sarah achteraan in een jeep plaats. We worden goed door elkaar geschud, maar ik heb uiteindelijk gelukking toch geen last meer van de acute lumbago

van een week geleden. Onderweg pikken we nog 2 mensen op die ook in het ziekenhuis van Murunda moeten zijn en zo raakt de jeep achteraan goed vol.

“We zijn hier om dit eens mee te maken”, denk ik.

maandag 21-07 - Murunda

Wij kunnen wat uitslapen, maar Ivo had om 7 uur al vergadering.

Hier maken we voor het eerst echt kennis met de gebrekkige sanitaire installaties. Er is geen warm water. Het water wordt in de keuken opgewarmd en in Jerrycans ter beschikking gesteld. Om te douchen, dien je dit te mengen met koud water in een kommetje en over je hoofd te gieten...

In de voormiddag hebben we een rondleiding door de parochie en was het de bedoeling om het centre de santé (cds) te bezoeken, maar dat laatste is er niet van gekomen. Het voorziene onderhoud met de directeur is uiteindelijk maar net voor de middag kunnen doorgaan. We maakten nogmaals kennis met het fenomeen ‘wachten’.

Punten die aangesneden werden:

- levering van poupinels (sterilisators). Deze zijn onderweg (bij douane en nog handtekening van minister nodig om minder taksen te betalen)
- probleem opleidingen cds -> Ingobyi wil reis- en verblijfkosten voor rekening nemen
- programma + vervoer voor volgende dagen
- directeur vraagt opleiding (voor wie?) in België / Johan vraagt een concreter voorstel (wordt dus niet echt op ingegaan).

Namiddag -met Christine, nursing director: zeer vriendelijk, aangenaam en goedlachs- bezoek aan het ziekenhuis van Murunda.

Smalle gangen, nogal donker en veel bedden per zaal.

Ze proberen wel hun best te doen met beperkte middelen, maar ik hoop toch dat ik nooit als patiënt in dit ziekenhuis terechtkom.



Teleurstelling over de verlostafels... Ingobyi heeft net dezelfde aangekocht en er is nu twijfel over de kwaliteit. Nadien opnieuw een rit met de jeep naar een cds van de staat. Johan stelt nogal cru een resem vragen aan de verantwoordelijke verpleegster, die er van ontdaan is. Dit leidt 's avonds toch tot enige spanning binnen onze groep.



dinsdag 22-07 – bezoek cds van de staat

Naar cds Rutsiro en Karumbi. Met Johan, Rita, Mia en ikzelf van Ingobyi en Christine (Ivo en Sarah zijn naar een meeting in Kibuye). We rijden vandaag zo'n vijf uur over de hobbelige wegen. Er lopen constant mensen te voet langs de kant van de weg.

De manier waarop we ons voorstellen, de bedoeling van ons bezoek en de vragenstelling verloopt een stuk aangenamer dan gisteren. De verantwoordelijken beseffen dat de infrastructuur en uitrusting onvoldoende is, maar ook op vlak van hygiëne schieten ze te kort. Ook is er onvoldoende stromend water en zijn er soms elektriciteitspannes.

In het cds van Karumbi, hoger in de bergen, staat al meer dan een jaar een nieuwe bevallingstafel waar echter een aantal onderdelen van ontbreken en hierdoor dus ongebruikt blijft staan! Geen middageten vandaag, enkel een koek die we nog in de rugzak hadden.

De conclusie is dat de gezondheidscentra van de staat minder goed zijn uitgerust dan deze van het bisdom (zal later blijken), die reeds konden rekenen op de support van Ingobyi.

De verantwoordelijken beseffen dat de infrastructuur en de uitrusting ontoereikend zijn, maar ook op vlak van hygiëne schieten ze nog te kort. Hier is er -voor Ingobyi- nog werk aan de winkel.



woensdag 23-07 - einde Muranda en rit terug naar Kibuye

Voormiddag: laatste vergadering met directeur van het ziekenhuis van Murunda (onderwerp: de giften via Ingobyi : bloeddrukmeter, doptone en materiaal gekregen van het Rode Kruis Buggenhout). Document ivm samenwerking Ingobyi en AZV besproken + concretere afspraken ivm financiering en verblijfkosten opleiding (in parodie).

We zijn er eens gaan kijken: het betreft donkere oude logementen... Deze zouden (met hulp van Ingobyi) moeten gemoderniseerd of heropgebouwd worden.

11u vertrokken. Stop in cds Congo-Nile. Ivo is erg ontstemd over de verantwoordelijke zuster van het cds. Een lege batterij van de doptone werd bijvoorbeeld gewoon niet vervangen. Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat de zuster zich niet wil aanpassen en de moderne, betere middelen niet wil (laten) gebruiken.

Ik denk dat het ontmoedigend moet zijn om vast te stellen dat niet alle middelen, die ingobyi ter beschikking heeft gesteld, adequaat worden gebruikt. Blijvende opleiding en sensibilisering is nodig, ook voor de centres de santé die reeds degelijk zijn geëquipeerd.

Mia en ik gaan niet mee naar de ontmoeting met de directeur van het ziekenhuis Kiboye waar AZV zal worden voorgesteld. We bezoeken ondertussen de stad. Ik vind het enigszins vergelijkbaar met Kandy in Sri Lanka wat betreft winkeltjes en zelfs het nieuwe 'winkelcentrum' met 2 verdiepingen. Hier voelt het aan alsof we teruggaan in de tijd, met nog oude beroepen zoals bijvoorbeeld een kleermaker in een winkeltje met stikmachines; winkeltjes met voedingswaren met weegschalen op basis van gewichten, enz. Er zijn ook veel ambachten die buiten in openlucht uitgeoefend worden, gewoon vóór de woning of werkplaats.

Met taxi-brommer, die veel worden gebruikt in Rwanda, keren we terug naar home St. Jean.



donderdag 24-07 - halfweg + enkele dagen toerisme!

We vertrekken 's morgens vroeg, met beperkte bagage, toch eerst nog naar cds Rugabano. Probleem placentaput en verbrandingsoven! Verantwoordelijke zou graag een verbrandingsinstallatie met schouw hebben en nieuwe placentaput.

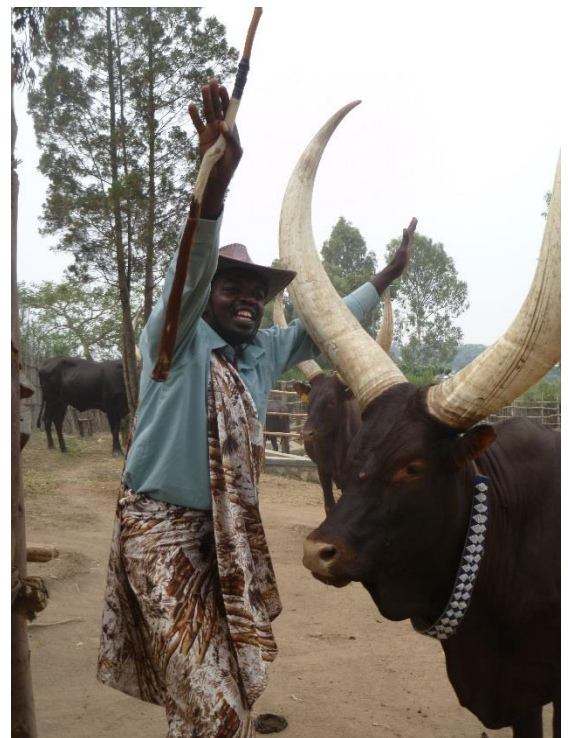
Het is bemoedigend om te merken dat er dus ook goed gewerkt wordt, met gebruik van de medische apparatuur en inachtnaam van regels van hygiëne.

Ingobyi belooft (+/-) financiering van de bouw van een nieuwe placentaput (details nog verder af te spreken).

Bezoek "Kings palace" (Bokrijk van Rwanda). Hier bevinden zich traditionele hutten van de vroegere koning, incl. een king-size bed. In het domein ook: melkhut en bierhut en ook Rwandese koeien, met een zingende koeienhoeder. We bezoeken ook het paleis van de koning (tot 1959), gebouwd door België in 1931.

Daarna naar Butare (universiteitstad). Onderweg is het opletten voor de zebrapaden/ verkeers-drempels, zeker als de chauffeur ze niet heeft opgemerkt... De passagiers achteraan in de jeep vliegen dan (bijna) met hun hoofd tegen het plafond (we geven ze de naam 'zebradarispad'). Bezoek aan het etnografisch museum.

Overnachting in centre d'accueil St Jean Baptist. Mia en ik slapen dicht bij elkaar in een 'twijfelaar'.



vrijdag 25-07 - regenwoud

Naar het regenwoud. De wandeling is, voor enkelen, heel zwaar, zeker de terugtocht bergop. Toch is het prachtig en indrukwekkend.

We hebben vandaag apen gezien (zoals ik gegokt had 's morgens op vraag van Ivo), maar niet tijdens de wandeling door het woud.



's avonds in Cyanguu is het wel heel plezierig aan tafel, met een oude priester en zeker met het invullen van de verblijfsformulieren, waarbij dit voor Ivo door de andere groepsleden werd in orde gebracht, mét de nodige hilariteit...

In Rwanda zijn er voor de overnachtingen toch nog veel administratieve verplichtingen waarvan je het nut niet snapt.

zaterdag 26-07 - boottocht via Mpembe naar Kibuye

Zes uur 's ochtends. Wordt er op de deur geklopt? Ja! Ik was eigenlijk net aan het ontwaken, maar Ivo komt ons wekken omdat we een uur vroeger moeten vertrekken (de sms hierover pas 's ochtends gezien...).

Iedereen maakt zich vlug klaar om te vertrekken.

Eerst naar een verkeerde aanlegplaats van de haven gereden; om 7u30 blijkt de boot aan de juiste aanlegplaats nog niet aangekomen. Tegen acht uur, het initiële voorziene tijdstip, is die er wel. De (beperkte) bagage mag niet mee in de boot en wordt meegenomen door Jules, de vriendelijke en gedienstige chauffeur voor deze toeristische trip.



We vertrekken (met motregen) om 8.15 u. Gemoedelijk vaartje, schroef even vast in visnet, maar gelukkig tijdig opgelost vóór de vissers in prauwen arriveren. Na een tijdje komt het besef dat het wel heel traag vooruit gaat. We moeten allen vooraan plaatsnemen en varen met meer speed. Koek gegeten en een stukje chocolade. 14u: we arriveren aan een cds, maar niet het juiste. Veel getelefoneer en uiteindelijk verder naar 'coffee factory'. Aan land, maar zonder aanlegplaats. Mia heeft veel schrik, maar het lukt toch. MASSA'S kinderen omringen ons op weg naar cds van Mpembe. Lijkt wel een soort blijde intrede. En het aantal kinderen wordt steeds maar groter.



In het cds ontzuivering, zoals toch wel een beetje verwacht. Niet proper en zeker geen hygiëne. "Het is vuil omdat het te klein is", volgens de verantwoordelijke...!

16u: telefoontje van schipper met de melding dat hij zal vertrekken, maar Ivo en Johan blijven nog heftig in gesprek met verantwoordelijke. Daarna gaat het wel in volle snelheid, Sarah voorop tussen een massa kinderen, richting boot. We lopen ergens mis (lees 'verloren'). De voorlinie moet noodgedwongen stoppen door enkele loslopende honden. Waar moeten we heen?



Stukje terug gewandeld. Een jonge vrouw wil maar kan niet helpen wegens communicatieprobleem. Een oudere heer, die een beetje Frans spreekt, kent een wegje naar de koffiefabriek. Sarah en Ivo zijn intussen uit ons zicht (ik blijf bij Mia; ook Johan en Rita zijn er nog bij). De jonge vrouw heeft aan een splitsing gelukkig op ons gewacht en zij begeleidt ons verder.

Eindelijk zien we de boot én ook Ivo en Sarah. Opluchting... Rustige terugvaart.

In home St. Jean: onze kamers zijn verhuurd!

Wij dus naar het centre d'accueil van de zusters. Alle valiezen worden gebracht. Na een (koude) douche worden, we toch met een jeep naar naar Kibuye gebracht voor een laat avondmaal. Ik heb een mooi hemdje aan volgens Ivo, ik zeg 'maar jij ook'

Tegen 23u hebben we ons eten. **WAT EEN DAG!**

Zelfs voor de centres de santé die al het nodige materiaal hebben zal het, denk ik, nodig zijn om te blijven inzetten op opleiding en sensibilisatie om te komen tot een verhoogde properheid en hygiëne.



zondag 27-07 - rit naar Kigufi, nabij Gisenyi

Beetje uitslapen.

Naar home St. Jean, iets drinken (we zouden eens kunnen kaarten...) en bestellen tijdig zodat we op een 'normaal' uur kunnen lunchen.

Gesprek met abbé Thaddée met laatste afspraken en afscheid.

Na de lunch worden we met de auto naar het home van de zusters gebracht, maar de chauffeur rijdt de inrit voorbij. We maken er hem attent op en hij stopt. Ik zie een motorrijder achter ons aankomen. Deze let niet op en knalt tegen de wagen en vliegt over zijn stuur tegen de achterdeur. Ik kan hem niet zien liggen en Sarah krijgt eerst de achterdeur niet open. De motorrijder staat met behulp van de chauffeur op en deze laatste rijdt ermee naar het hospitaal. Militairen komen eens kijken maar doen niets.



Wij naar het home en... wachten. We maken ook vlug 'beperkte' bagage klaar voor het geval we maar met één wagen zouden kunnen vertrekken. Tegen 16u15 eindelijk vertrek met 2 wagens: 1 voor het transport van de valiezen en 1 voor ons. Lange rit, via omweg na veelvuldig aandringen van Johan omdat het een betere weg is dan de kortere, hobbelige weg.

Net voor aankomst Kigofi (St Benoit) blijkt er een brug kapot te zijn. Op commando van Ivo: allemaal uit de landcruiser.. De jeep kan dan toch over de brug. Rond 10u kamerverdeling en daarna nog een laat diner met soep + stampot met gehakt, lekker zeg!

Tijdens de 2 weken die we in Rwanda verbleven, hebben we wel 5 gekantelde vrachtwagens gezien. Dat is toch wel veel eigenlijk... Ze gaan hier wel nogal kort door de bocht (letterlijk).

maandag 28-07 – bezoek cds Nyundo

Om 8u uitgebreid ontbijt met brood, confituur, omelet, warme pap en uiteindelijk nog fruit.

Wachten op chauffeur Jozef tot 10.30u! Naar cds Nyundo = mooi, nieuw gebouw, maar toch is de alcogel niet mee verhuisd!

Hier wordt 'onze' ambulance van het Rode Kruis van Buggenhout gebruikt.



Middag: eten op de hoogste verdieping met prachtig panorama over Kivumeer. Lang wachten en Jozef drinkt 2 grote Primussen! Er zijn er die er niet gerust in zijn.

Terug naar ons verblijf. Ik maak een wandeling met Rita. Mia heeft rugpijn.

De bevolking in de omgeving van Kigufi is echt wel heel arm. We zijn kinderen tegengekomen met nog slechts wat gescheurde kleren om het lijf. "Give me money!"



dinsdag 29-07 – coordinateur Lucette

Vluchtig bezoek à 'foyer': snit en naad voor meisjes, na hun lagere school.

Naar Nyundo, bij de bisschop.. Hij lijkt enigszins geïnteresseerd, maar wil precies gewoon op de hoogte worden gehouden. En.. 't is te vroeg voor aperitief.

Daarna in cds onderhoud met Lucette (de nieuwe coördinatrice).

Ik denk dat Ingobyi matig tevreden en hoopvol naar de toekomstige medewerking mag uitzien.

Middageten in Belvédère (verder geen uitleg nodig dus). Opnieuw lang wachten. Na aperitief en Sambosa zouden we best een siësta kunnen houden vóór het hoofdgerecht.

Bezoek aan oud cds van Nyundo (er is nu een steenbakken gebouw) en omgeving mét o.a. artisanaal atelier.



Daarna bezoek aan het weeshuis. Dit is een grote teleurstelling: niet proper. De toestand is schrijnend en wordt blijkbaar bewust zo ook gehouden. Gelukkig is het de bedoeling van de regering om het weeshuis op termijn te sluiten. In het twee jaar oude gebouw, mede gefinancierd door Ingobyi, is de staat van de toiletten ronduit schandalig.

woensdag 30-07 - terug naar Kigali.

Via het prachtige berglandschap van het noorden (Ruhengeri, waar we lunchen) rijden we terug naar Kigali. Dit inclusief een blitzmeeting, langs de kant van de weg met abbé Etienne.

's Avond zijn we uitgenodigd voor het diner op het terras bij vrienden van Ivo. We eten nog een laatste maal o.a. geitenbrochetten en warme bananen.

donderdag 31-07 - in Kigali

Eerst inchecken (in Hotel 1000 Collines) en afgifte van de meeste bagage. Daarna shopping op de artisanale markt (vele kleine winkeltjes, die toch wel veel hetzelfde verkopen). Er worden ook spullen gekocht voor de 'winkel' van Ingobyi.



Na de lunch (buffet, ons aangeboden door de jarige Johan) nog even vertoeven in Beau Séjour en dan naar luchthaven. We wouden zeker niet te laat zijn, maar hier is het nogmaals WACHTEN, want de vlucht naar Brussel heeft anderhalf uur vertraging.

vrijdag 01-08 - terug thuis

Rond 9 uur (2 uur vertraging) landen we. Einde van onze reis. Tot ziens Rwanda...!

